

POSTANOWIENIE

Dnia 16 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania D.D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Sosnowcu
z udziałem zainteresowanej C. w C.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 września 2025 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 13 marca 2024 r., sygn. akt III AUa 383/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

DS

UZASADNIENIE

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Sosnowcu decyzją z 8 lipca 2021 r. (nr [...]) stwierdził, że od 1 marca 2012 r. D.D. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik płatnika składek C. w C.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od decyzji organu rentowego i domagała się zmiany decyzji i ustalenia, że podlega tym ubezpieczeniom. Podniosła, że w okresie pełnienia funkcji członka zarządu jej zakres obowiązków służbowych nie uległ zmianie i w dalszym ciągu wykonywała prace biurowe.

Sąd Okręgowy w Katowicach XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 31 stycznia 2022 r. (sygn. akt XI U 1465/21), wydanym w sprawie D.D., z udziałem C. w C. oddalił odwołanie oraz zasądził od D.D. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Sosnowcu kwotę 180 zł, tytułem zwrotu kosztów procesu z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Na skutek apelacji odwołującej, Sąd Apelacyjny w Katowicach Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 13 marca 2024 r. (sygn. akt III AUa 383/22), oddalił apelację (pkt 1 wyroku) i zasądził od D.D. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Sosnowcu kwotę 240 zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym (pkt 2).

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach, do Sądu Najwyższego wywiodła odwołująca, zaskarżając judykat w całości, zarzucając naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, to jest:

1. art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. art. 4 § 1 pkt 3 k.s.h. oraz w zw. z art. 22 § 1 k.p., poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że nie można uznać za zatrudnienie pracownicze zatrudnienia dominującego wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, gdyż większościowy (dominujący) wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie może podlegać ubezpieczeniu społecznemu z tytułu umowy o pracę zawartej ze spółką lecz z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej, jako jedyny wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością;
2. art. 22 § 1 k.p. w zw. z art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że zawarta z D.D. umowa o pracę miała charakter pozorny podczas, gdy

odwołująca wykonywała na rzecz C. czynności w reżimie wynikającym z art. 22 §1 k.p.;

3. art. 7 w zw. z art. 87 Konstytucji RP, a to poprzez wydanie orzeczenia bez podstawy prawnej, z naruszeniem istniejących przepisów prawa.

W związku ze stawianymi zarzutami skarżąca wniosła o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji z pozostawieniem temu Sądowi orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego, o których zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej strona składająca skargę wiosła.

Skarżąca wniosła także o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., z uwagi potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a mianowicie art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku art. 4 § 1 pkt 3 k.s.h. oraz w związku z art. 22 § 1 k.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującej nie kwalifikuje się do przyjęcia i merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma,

w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Podkreślenia wymaga także, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyslać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2022 r., I USK 434/21, Legalis nr 2740849).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w niniejszej sprawie oparty został na potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Przypomnieć więc należy, że odwołanie się do przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, Legalis nr 127030;

z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, Legalis nr 2701754 i z 9 września 2022 r., I CSK 1494/22, Legalis nr 2741242). Stronę skarżącą obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej, wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, LEX nr 570112 i z 29 września 2022 r., I CSK 3496/22, Legalis nr 2790349). Powołanie się na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania przez stronę skarżącą, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania, w drodze stosownego jurydycznego wywodu, na czym owe wątpliwości polegają, a także że mają one poważny oraz rzeczywisty charakter i ich rozstrzygnięcie wiąże się z rozpatrywaną sprawą i jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania oraz publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu.

Strona skarżąca wskazała, że wątpliwości budzi art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku art. 4 § 1 pkt 3 k.s.h. oraz w związku z art. 22 § 1 k.p. Trzeba jednak zauważyć, że Sąd Najwyższy zajmował się już podniesionym problemem i orzecznictwo w tym zakresie jest już ugruntowane – co przejawia się w jednoznacznym poglądzie, że wspólnik dwuosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością posiadający 99 procent udziałów nie podlega ubezpieczeniom społecznym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (zob. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 października 2024 r., III USK 332/23, Legalis nr 3136035; wyrok Sądu Najwyższego z 23 października 2024 r., III USKP 1/24, Legalis nr 3136020; wyrok Sądu Najwyższego z 27 sierpnia 2024 r., II USKP 49/23, Legalis nr 3114739; uchwała Sądu Najwyższego z 21 lutego 2024 r., III UZP 8/23, Legalis nr 3051583). Brak jest też jakichkolwiek podstaw do zmiany tego poglądu. Strona skarżąca

nie wykazała więc istnienia przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Zwrócić także należy uwagę, że przedmiotem niniejszej sprawy, jak to wynika z treści decyzji organu rentowego z 8 lipca 2021 r. (nr [...]), było ustalenie, czy odwołująca D.D. podlega od 1 marca 2012 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik w C. w C. – a nie jako jednoosobowy wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Sąd Apelacyjny wyraźnie podkreślił, że Sąd Okręgowy nie przyjął w rozpoznawanej sprawie, aby odwołująca podlegała ubezpieczeniom społecznym jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością - nie taki był bowiem przedmiot zaskarżonej decyzji. Sąd I instancji uznał wyłącznie, że D.D. nie podlega ubezpieczeniom jako pracownik - na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej. Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Apelacyjny uznał, że w realiach mniejszego sporu nie zostało wykazane, aby D.D. rzeczywiście świadczyła pracę na rzecz C. w C, w ramach stosunku pracy, czyli że miało miejsce faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p., czyli wykonywanie za wynagrodzeniem pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy (w tym na ryzyko pracodawcy) i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę. Zgodnie natomiast z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

DS.

[SOP]

